

Podaci o posmatranju četiri vrste galebova (Laridae Vigors, 1825) na području srednje i sjeverne Bosne u 2012. godini

Narcis Dročić¹, Sumeja Dročić, Amel Mujić, Inres Mujić, Cvjetko Udovičić

Dročić, N., Dročić, S., Amel Mujić, Mujić, I., Udovičić, C., 2011/2012: Data on observation of four species of Gulls (Laridae Vigors, 1825) in the area of Central and Northern Bosnia in 2012

In 2012, in the area of Central and Northern Bosnia (Posavina) six out of 10 species of the Gulls previous registered in Bosnia and Herzegovina were recorded. While the Black-headed Gull (*Chroicocephalus ridibundus* Linnaeus, 1766) and Yellow-legged Gull (*Larus michahelis* Pallas, 1811) are the species commonly spotted in the area, the Kittiwake (*Rissa tridactyla* Linnaeus, 1758), Little Gull (*Hydrocoloeus minutus* Pallas, 1766), Mediterranean Gull (*Ichthyaetus melanocephalus* Temmnick, 1820) and Common Gull (*Larus canus* Linnaeus, 1758) are much less frequently spotted. The paper presents data on the four species that are less commonly recorded.

Key words: Gulls, Middle Bosnia, North Bosnia

Prema podacima posljednjeg popisa ornitofaune u Bosni i Hercegovini je zabilježeno deset vrsta galebova (Kotrošan & Dročić, 2010-2011). Pri tome, samo su zabilježene kao gnjezdarice riječni galeb (*Chroicocephalus ridibundus* Linnaeus, 1766) i galeb klaukavac (*Larus michahelis* Pallas, 1811). Ujedno ove vrste su najčešće i najbrojnije vrste. Za ostale vrste uglavnom je vrlo malo podataka o njihovom rasprostranjenju u Bosni i Hercegovini (Obratil, 1976b). Prema objavljenim zbirnim pregledima na području srednje Bosne su zabilježene četiri vrste (Dročić, 2005), dok je na području sjeverne Bosne zabilježeno šest vrsta (Obratil, 1983).

Terenska istraživanja su vršena u periodu od januara do kraja oktobra 2012. godine. Istraživanjem je obuhvaćeno područje srednje i sjeverne Bosne od Zenice do Srbca (Bardača). Tokom istraživanja zabilježeno je šest vrsta galebova. Riječni galeb (*Chroicocephalus ridibundus* Linnaeus, 1766) i galeb klaukavac (*Larus michahelis* Pallas, 1811) su najčešće zabilježene dvije vrste i ujedno najbrojnije. Znatno rjeđe su zabilježeni troprsti galeb (*Rissa tridactyla* Linnaeus, 1758), mali galeb (*Hydrocoloeus minutus* Pallas, 1766), crnoglavi galeb (*Ichthyaetus melanocephalus* Temmnick, 1820) i sivi galeb (*Larus canus* Linnaeus, 1758).

1. *Rissa tridactyla* Pallas, 1811 - troprsti galeb

Troprsti galeb je zabilježen na tri lokacije. Na ribnjaku Bardači, na zapadnoj strani ribnjaka, 07.01.2012. posmatran je jedan primjerak u društvu velikog jata od oko 200 primjeraka riječnog galeba i oko 30 primjeraka galeba klaukavca. Jata nisu čvrsto struktuirana nego primjerci na ribnjak dolaze i odlaze pojedinačno i u jatima tri do pet primjeraka tokom čitavog dana. Posmatrani primjerak je oko 20 minuta proveo kružeći nad vodom i loveći plijen u letu, zaranjajući djelimično u vodu poput riječnih

¹ Ornitološko društvo "Naše ptice", Semira Frašte 6, 71000 Sarajevo, naseptice@hotmail.com

galebova. Sačinjene dokazne fotografije su lošije kvalitete. Na području Žepča (Donja Golubinja) od 11.01. do 06.02.2012. godine posmatran je jedan primjerak na relativno uskom području od 3 km, od Begovog Hana do Donje Golubinke. U pitanju je bio mladi primjerak koji je za burna vremena došao na lokalitet, ostao u periodu lijepog vremena, ali je lokalitet napustio pogoršanjem vremenskih prilika u Bosni i Hercegovini početkom februara. Jedan primjerak troprstog galeba zabilježen 17.11.2012. na lokaciji Zenica-Blatuša. Sačinjene dokazne fotografije i video zapisi su vrlo dobre kvalitete. Dosada je troprsti galeb u Bosni i Hercegovini bio zabilježen samo na Bardači (Obratil, 1976a).

2. *Hydrocoloeus minutus* Pallas, 1766 - mali galeb

Jedan primjerak malog galeba je opažen 07.01.2012. godine na ribnjaku Bardača. Ovaj primjerak je opažen istog dana i u isto vrijeme kada i troprsti galeb sa Bardače. Letio je izdvojeno od velikog jata riječnih galebova i galebova klaukavaca i lovio na površini ribnjaka. Napravljene dokazne fotografije su zadovoljavajuće kvalitete. Kasnije, 08.01.2012. prilikom zimskog brojanja ptica, na području Zenica-Blatuša je opažen jedan primjerak koji nije slijetao na površinu vode ili obalu, već je lovio na površini rijeke. Dosadašnji podaci (npr. Dročić, 2005) o malom galebu u srednjoj Bosni su bili uglavnom neodređeni po pitanju lokacija, dok je na području Bardače i ranije bilježen (Obratil, 1983).

Slike 1-3.

Troprsti galeb na rijeci Bosni-Donja Golubinja 26.01.2012., mali galeb na Bardači 07.01.2012. i sivi galeb na rijeci Bosni-Blatuša kod Zenice 05.02.2012. (Foto N. i S. Dročić)

Figures 1-3.

The Kittiwake on River Bosnia-Donja Golubinja, 26 January 2012; Little Gull in Bardaca, 7 January 2012; and Common Gull on River Bosna-Blatuša-near Zenica, 5 February 2012. (Photo: N. and S. Dročić)

3. *Ichthyaetus melanocephalus* Temmnick, 1820 - crnoglavci galeb

Crnoglavci galeb je posmatran 28.10.2012. na ribnjaku Bardača. Tom prilikom manje mješovito jato riječnih galebova (16 primjeraka) i galeba klaukavca (pet primjeraka) je odmaralo na istočnom, djelimično isušenom, plitkom dijelu ribnjaka. Jedan odrasli primjerak crnoglavog galeba se nalazio pomiješan sa riječnim galebovima. U momentu polijetanja jata, preplašenog petardama kojima čuvari tjeraju velike vrance, crnoglavci galeb se podigao sa riječnim galebovima i odletio ka zapadnoj strani ribnjaka, dok su klaukavci odletjeli prema sjeveru. Napravljene dokazne fotografije su lošije kvalitete. Crnoglavci galeb nije ranije zabilježen na Bardači i u sjevernoj Bosni (Obratil, 1983).

4. *Larus canus* Linnaeus, 1758 - sivi galeb

Sivi galeb je opažan i ranijih godina (januar 2009., januar i februar 2010. i februar 2011.), ali u januaru i februaru 2012. njihova je prisutnost bila znatno veća nego inače. Prvih pet primjeraka su opaženi u Zenici-Blatuša 07.01.2012., a zatim su tokom cijelog januara i februara gotovo svakodnevno posmatrani na potezu Blatuša-Bilimišće na rijeci Bosni (u dužini oko 3 km). Brojnost se mijenjala od pet do osam ptica do početka februara kada su nastupile ekstremne sniježne padavine i niske temperature. Rijeka Bosna se na mnogo mjesta zaledila po cijeloj širini pa su novopristigli riječni, sivi i galebovi klaukavci veliki dio dana odmarali na zaleđenoj riječnoj površini. Najveća brojnost sivih galebova je zabilježena 08.02.2012. (26 primjeraka) i 11.02.2012. (31 primjerak). Tokom januara su opažane samo mlade ptice. U februaru je od 31-og uočenog primjerka bilo devet starih i 22 mlade ptice. Posljednja opažanja na lokalitetu Zenice su vezana za 21.02.2012. kada su posmatrane četiri ptice izdvojene od velikog jata riječnih galebova (oko 70 primjeraka). Izvan spomenutog područja sivi galebovi su u prolazu zabilježeni i u Žepču (02.02.2012. i 11.02.2012. - po tri primjerka), Begovom Hanu (30.01.2012. - sedam primjeraka) i Vranduku (dva primjerka). Napravljene dokazne fotografije i videozapisi su vrlo dobre kvalitete. Ovo su prvi podaci o sivom galebu koji se odnose na rijeku Bosnu, odnosno područje od Zenice do Žepča.

Literatura

- Dročić, N. 2005: Prilog poznavanju faune ptica srednje Bosne. Bilten Mreže posmatrača ptica u Bosni i Hercegovini, 1(1): 18-25.
- Kotrošić, D., Dročić, N., 2010-2011: Treći dopunjeni i revidirani sistematski prijedlog ptica Bosne i Hercegovine. Unutar: S. Lelo (urednik), Fauna Bosne i Hercegovine – Biosistematski pregledi. 6-7. izmijenjeno i dopunjeno interno izdanje Udruženja za inventarizaciju i zaštitu životinja, Ilijaš, Kanton Sarajevo, pp. 304-309.
- Obratil, S., 1976a: Novi podaci za ornitofaunu Bosne i Hercegovine. GZM BiH (PN) NS 15: 153-193.
- Obratil, S., 1976b: Pregled istraživanja ornitofaune Bosne i Hercegovine V (*Charadriiformes*). GZM BiH (PN) NS 15: 221-241.
- Obratil, S., 1983: Avifauna sjeverne Bosne. GZM BiH (PN) NS 22: 115-176.

Summary

According to data from the last ornithofauna census, a total of 10 species of Gulls recorded in Bosnia and Herzegovina, with only two species registered as nesting. According to publicised aggregate lists, four Gull species have been registered in Central Bosnia, and six in North Bosnia. During the field research conducted in the period from January to late October 2012 in the area of Central and North Bosnia, from Zenica to Srbac (Bardača) six species of Gulls were recorded. Black-headed Gull (*Chroicocephalus ridibundus* Linnaeus, 1766) and Yellow-legged Gull (*Larus michahelis* Pallas, 1811) are the two most commonly observed species, and also species with the highest number of individuals observed. Spotting the Kittiwake (*Rissa tridactyla* Linnaeus, 1758), Little Gull (*Hydrocoloeus minutus* Pallas, 1766), Mediterranean Gull (*Ichthyaetus melanocephalus* Temmnick, 1820) and Common Gull (*Larus canus* Linnaeus, 1758) is much less common. The Kittiwake was observed in Bardača, area of Žepče (Donja Golubinja) and in the area of Zenica (Blatuša). The finding from Donja Golubinja represents the new locality of the given species in Bosnia and Herzegovina. The Little Gull was spotted in Bardača and in the area of Zenica (Blatuša). The Mediterranean Gull was observed in Bardača, which is a new locality for this species in Bosnia and Herzegovina. The Common Gull was recorded on River Bosna, in the area between Zenica and Žepče, which represents the first data available on this species in the given area.